Eiropas lietas

jūnijs - augusts 2022

Šengenas Robežu kodekss: Padome pieņem vispārēju pieeju

10. jūnijā Tieslietu un iekšlietu ministru padome pieņēma Padomes vispārējo pieeju par grozījumiem Šengenas Robežu kodeksā. Mēģinot stiprināt Šengenas zonu pret jauniem izaicinājumiem, Francijas prezidentūras laikā ir veikts darbs pie Šengenas Robežu kodeksa reformas. Jaunā reforma sevī ietver: (1) jaunus rīkus cīņai ar migrantu plūsmu instrumentalizāciju; (2) izveidots jauns tiesiskais ietvars rīcībai uz ārējām robežām veselības krīžu gadījumos; (3) atjaunināts tiesiskais ietvars, ieviešot iekšējās robežkontroles dalībvalstu starpā, lai novērstu draudus, tai pašā laikā respektējot brīvās pārvietošanās principu; (4) ieviesti alternatīvi rīki robežkontrolēm, piemēram, policijas sadarbība pārrobežu operācijās. Papildu informācija pieejama šeit.

Čehija pārņem ES Padomes prezidentūras pienākumus

No 1. jūlija līdz 31. decembrim ES Padomes prezidentūras pienākumus uz nākamo termiņu no Francijas pārņems Čehija. Prezidentvalsts atbild par to, lai virzītu Padomes darbu ar ES likumdošanu un nodrošinātu ES darba programmas nepārtrauktību, kā arī veiksmīgu likumdošanas procesu un sadarbību dalībvalstu starpā. Savas prezidentūras laikā Čehija koncentrēsies uz piecām cieši saistītām prioritārajām jomām: (1) bēgļu krīzes un Ukrainas pēckara atveseļošanās pārvaldīšana; (2) energoapgādes drošība; (3) Eiropas aizsardzības spēju un kibertelpas drošības stiprināšana; (4) Eiropas ekonomikas stratēģiskā noturība; (5) demokrātisku institūciju noturība. Plašāka informācija par gaidāmās prezidentūras iecerēm un aktualitātēm pieejama Čehijas prezidentūras tīmekļa vietnē.

COREPER II apstiprina sarunu mandātus Eurodac un skrīninga regulām

22. jūnijā Pastāvīgo pārstāvju komiteja (COREPER II) apstiprināja sarunu mandātus Eurodac un Skrīninga regulām. Turklāt 21 dalībvalsts vai asociētās valstis apstiprināja, ka ir pieņemta deklarācija par solidaritāti, kas paredz brīvprātīgu ieguldījumu pārcelšanas mehānismos. Šie lēmumi atspoguļo politisko mandātu ministru līmenī, kas tika sniegts Tieslietu un iekšlietu padomes 10. jūnija sanāksmē. Šis būtiskais solis uz priekšu ir daļa no prezidentvalsts ierosinātās pakāpeniskās pieejas ES migrācijas un patvēruma politikas reformai, katrā posmā saglabājot līdzvērtīgu solidaritātes, atbildības un ārējo robežu aizsardzības saistību līmeni. Papildu informācija pieejama šeit.

Padomes Regula par izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas acquis piemērošanu

15. jūnijā ES Oficiālajā Vēstnesī publicēta Padomes Regula (ES) 2022/922 par tāda izvērtēšanas un uzraudzības mehānisma izveidi un darbību, kura mērķis ir pārbaudīt Šengenas acquis piemērošanu, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr.1053/2013. Lai palielinātu tā efektivitāti un lietderību, Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms būtu jāuzlabo. Pārskatītajam izvērtēšanas un uzraudzības mehānismam vajadzētu būt vērstam uz to, lai saglabātu augstu savstarpējās uzticēšanās līmeni starp dalībvalstīm, nodrošinot, ka dalībvalstis efektīvi piemēro Šengenas acquis saskaņā ar pieņemtajiem kopējiem standartiem. Pirmo daudzgadu izvērtēšanas programmu un pirmo gada izvērtēšanas programmu saskaņā ar šo regulu izstrādā līdz 2022. gada 1. decembrim, un tās sāk darboties 2023. gada 1. februārī. Pirmajā daudzgadu izvērtēšanas programmā saskaņā ar šo regulu ņem vērā izvērtēšanas, kas jau ir veiktas saskaņā ar otro daudzgadu programmu, kura pieņemta saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1053/2013, un to izstrādā kā minētās programmas turpinājumu.

Paziņojums attiecībā uz piekļuvi darba tirgum, profesionālajai izglītībai un apmācībai un pieaugušo izglītībai cilvēkiem, kas bēg no Krievijas agresijas kara pret Ukrainu

16. jūnijā ES Oficiālajā Vēstnesī publicēts "Eiropas Komisijas Paziņojums par norādēm attiecībā uz piekļuvi darba tirgum, profesionālajai izglītībai un apmācībai un pieaugušo izglītībai cilvēkiem, kas bēg no Krievijas agresijas". Paziņojumā Komisija norāda uz to, ko dalībvalstis var darīt cilvēku labā, kāda būtu pareiza rīcība, kādi atbalsta mehānismi, piemēram, fondi, pieejami konkrētās jomās kā nodarbinātība un pašnodarbinātība, prasmju kartēšana un ātra kvalifikāciju atzīšana, sākotnējā profesionālā izglītība un apmācība, pieaugušo prasmju pilnveide un pārkvalifikācija nolūkā atvieglot piekļuvi darba tirgum un iespējas pieaugušajiem pabeigt izglītību. Dalībvalstis tiek mudinātas šajā paziņojumā sniegtās norādes īstenot saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlārā principiem, kas ir būtiski taisnīgiem un labi funkcionējošiem darba tirgiem un sociālās aizsardzības sistēmām Eiropā.

Eiropas migrācijas tīkla jaunumi

Ukraina pievienojas ES migrācijas un patvēruma Eiropas migrācijas tīklam

2. augustā, Ukrainas Valsts migrācijas dienests un Eiropas Komisija parakstīja vienošanos par sadarbību Eiropas migrācijas tīklā. Parakstīšana notika Kijevā iekšlietu komisāres Ilvas Johansones oficiālās vizītes laikā ar Ukrainas varas iestādēm. Tas ļaus abām pusēm būt informētām par patvēruma un migrācijas situāciju Ukrainā un ES valstīs.

Migrācijas datu vizualizācijas rīks

Aicinām iepazīties ar datiem par trešo valstu pilsoņiem izsniegtajām uzturēšanās atļaujām, tiesībām uz nodarbinātību un patvērumu. Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts ir izstrādājis interaktīvu migrācijas datu vizualizācijas rīka pilotprojektu, ar kura palīdzību lietotājiem ir iespējams atlasīt interesējošos rādītājus un apskatīt tos vizuāli pievilcīgā veidā. Interaktīvā vizualizācijā ir pieejami Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes apkopotie dati.
Migrācijas datu vizualizācijas rīks ir pieejams Eiropas migrācijas tīkla latvijas kontaktpunkta mājas lapā – emn.lv sadaļā "Dati".

EMT Latvijas faktu lapa angļu valodā

EMT Valsts faktu lapa sniedz īsu pārskatu par galvenajiem notikumiem patvēruma un migrācijas jomā Latvijā 2021. gadā. Tiek sniegts arī statistikas pārskats, pamatojoties uz Eurostat sniegtajiem datiem. Aplūkotie temati ietver likumīgo migrāciju, patvērumu, nepilngadīgos bez pavadības, kā arī integrāciju un to var aplūkot šeit.
Pēdējo ES valstu faktu lapas var aplūkot šeit.

Diskusiju spēle "Galamērķis – Eiropa" sarunu festivālā LAMPA

1.un 2. jūlijā Cēsīs notika sarunu festivāls LAMPA, kurā piedalījās arī EMT Latvijas kontaktpunkts ar diskusiju spēli "Galamērķis: Eiropa" (Destination - Europe)". Tas ir iesaistošs diskusiju rīks, kas iepazīstina ar migrācijas un integrācijas lēmumu pieņemšanas procesiem. Spēles dalībniekiem bija iespēja izspēlēt dažādas lomas Eiropas Savienības, nacionālajā un pilsētu līmenī, kā arī iepazīt dažādus migrācijas scenārijus.
Festivāla laikā vienlaicīgi tika organizētas divas spēles sesijas, kurās iesaistījās visdažādāko grupu pārstāvji – jaunatne, skolēni, ekonomiski aktīvas personas un seniori. Diskusijas laikā dalībniekiem bija jāiejūtas dažādās lēmumu pieņēmēju lomās un dalībnieki varēja vērot, kā viņu lēmumi ietekmē migrantus un sabiedrību kopumā. Spēles laikā radušās diskusijas ļāva dalībniekiem paust dažādus argumentus un izprast, kā rīcība var ietekmēt vidi, kurā vietējā sabiedrība un migranti dzīvo.
Lejupielādēt printējamu spēles versiju latviešu, angļu, franču un citās valodās jūs varat šeit.
Aicinām jūs uz EMN Destination Europe Educational Tool pasākumu, kas notiks 2022. gada 23. septembrī (9:30–11:00 CEST) online platformā Webex angļu valodā. Lūdzu, reģistrējieties šeit.

Publicētie EMT politikas pārskati

“Pagaidu aizsardzības direktīvas piemērošana”

2022. gada 4. martā, reaģējot uz masveida bēgļu krīzi, ko izraisīja Krievijas uzbrukums Ukrainai, tika uzsākta Pagaidu direktīvas izmantošana. Padomes Lēmuma 2022/382 2. panta pirmajā punktā ir izklāstītas trīs personu kategorijas, uz kurām attiecas pagaidu aizsardzība:
1) Ukrainas valstspiederīgie, kas uzturējās Ukrainā 2022. gada 24. februārī vai pirms šī datuma;
2) bezvalstnieki un trešo valstu valstspiederīgie, kuri ir saņēmuši starptautisko aizsardzību vai līdzvērtīgu valsts aizsardzību Ukrainā pirms 2022. gada 24. februāra;
3) iepriekšminēto grupu ģimenes locekļi.
Šajā informācijas apkopojumā sniegtā analīze ir balstīta uz 26 dalībvalstu sniegtajām atbildēm. Latvija 2022. gada 3. martā pieņēma Ukrainas civiliedzīvotāju aizsardzības likumu, pārņemot direktīvas prasības. Lai gan Pagaidu aizsardzības direktīva ļauj dalībvalstīm ieviest papildu valsts shēmas, lielākā daļa dalībvalstu ziņoja, ka tās piemēro pagaidu aizsardzību tikai saskaņā ar Pagaidu aizsardzības direktīvu, tajā skaitā arī Latvija. Pilno pārskatu angļu valodā skatīt šeit.

“Garīgās veselības politika attiecībā uz trešo valstu migrantiem”

Politikas pārskats apskata problēmas, ar kurām saskaras migranti saistībā ar piekļuvi garīgās veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī kādos veidos dalībvalstis tās risina. Lielākajā daļā dalībvalstu, līdz ar likumisku pamatu uzturēties tās teritorijā, migrantiem tiek nodrošināta tāda pati piekļuve garīgās veselības pakalpojumiem kā valsts un pastāvīgajiem ES pilsoņiem.
Piekļuve pakalpojumiem bieži rada vairākus izaicinājumus gan migrantiem, gan dalībvalstīm. Migrantiem tie ir gan praktiski jautājumi, piemēram, valodas barjera, informācijas trūkums, grūtības piekļūt atsevišķiem pakalpojumiem, augstas izmaksas, kā arī gara gaidīšanas rinda. Lai pārvarētu šos šķēršļus, dalībvalstis apņemas izstrādāt politiku un stratēģijas migrantu sociālās integrācijas veicināšanai, precizēt un dalīties ar informāciju par tiesībām uz aprūpi un nodrošināt, ka personāls ir apmācīts darbam ar migrantiem. Galvenās iestādes, kas iesaistītas garīgās veselības pakalpojumu sniegšanā, parasti ir valsts, reģionālās un vietējās iestādes, kam seko NVO un privātais sektors. Pilno pārskatu angļu valodā skatīt šeit.

“Brīvprātīgas izceļošanas stimuli un motīvi”

Šajā EMT politikas pārskatā galvenā uzmanība pievērsta stimuliem un motīviem, ko dalībvalstis ir izstrādājušas, lai veicinātu brīvprātīgu atgriešanos, izmantojot īpašas palīdzības programmas (AVRR programmas). Darbā vērsta uzmanība uz faktoriem, kas veicina personas lēmuma pieņemšanas procesu. Tika konstatēts, ka lielākā daļa dalībvalstu nodrošina pirms izbraukšanas un pēc ierašanās gan finanšu, gan praktiskās palīdzības stimulus. Tomēr dažos gadījumos stimuli var nebūt pietiekami pievilcīgi un personas vairāk apsver palikšanas priekšrocības. Personas atgriešanās lēmumu būtiski ietekmē situācija valstī, kurā personai nepieciešams atgriezties. Ekonomisko iespēju neesamība, sociālā spriedze, bailes pēc ierašanās vai stigmatizācija, kas saistīta ar atgriešanos – šie faktori dažkārt ir pārāk spēcīgi, lai persona apsvērtu iespēju neatgriezties. Pilno pārskatu angļu valodā skatīt šeit.

Jautājumiem:

Eiropas lietu un starptautiskās sabiedrības nodaļa
e-pasts: eiropa@pmlp.gov.lv

Eiropas migrācijas tīklu līdzfinansē Eiropas Savienības Migrācijas, patvēruma un integrācijas fonds. Informācija atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Eiropas Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Eiropas migrācijas tīkla Latvijas kontaktpunkts www.emn.lv

e-pasts: emn@pmlp.gov.lv

EMN Eiropas Migrācijas Tīkls LATVIJA